

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 71 0 P 070241 20 Rev
Banjaluka, 29.5.2020. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u Banjaluci u vijeću sastavljenom od sudija: Gorjane Popadić, kao predsjednika vijeća, Biljane Tomić i Senada Tice, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice D.J. iz B., koju zastupaju punomoćnici R.P., advokat iz B., i V.R., advokat iz B., protiv tuženih, B.G. iz B., i „M.M.“ d.o.o. B., koje zastupa punomoćnik Ž.Š., advokat iz B., radi isplate, vrijednost predmeta spora: 250.000,00 KM i pravnoj stvari tuženog, kao tužitelja, B.G. iz B., protiv tužiteljice, kao tužene, D.J. iz B., radi utvrđenja i isplate, odlučujući o reviziji tuženih izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Banjaluci broj: 71 0 P 070241 19 Gž od 20.9.2019. godine, na sjednici održanoj dana 29.5.2020. godine donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Obrazloženje

Presudom Osnovnog suda u Banjaluci broj: 71 0 P 070241 09 P od 15.01.2019. godine, odbijen je, kao neosnovan, zahtjev tužiteljice da se obavežu tuženi, B.G. i „M.M.“ d.o.o. B. da tužiteljici D.J. (u daljem tekstu: tužiteljica), na ime 1/2 novčane protivvrijednosti njenog nasljednog dijela iza majke M.G., koji nasljedni dio čini 1/2 stambene zgrade na sprat sa dva stana u ..., izgrađenoj na k.č. br. 803/7, upisanoj u zk.ul.br. 9438 (ranije zk.ul.br. 7586) k.o. B., a koje nekretnine su po novom premjeru označene kao k.č. br. 2070 „kućište, kuća i zgrada“ u površini od 88 m², te „kućište-dvorište“ u površini od 178 m², sve upisano u pl. br. 351 k.o. B. 6, solidarno isplate iznos od 294.489,46 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od 05.12.2005. godine, do isplate.

Odbijen je u cjelini, kao neosnovan, protivtužbeni zahtjev tuženog B.G. (u daljem tekstu: prvotuženi):

da se obaveže tužiteljica da mu isplati iznos od 2.000,00 KM, na ime troškova sahrane njihove pokojne majke M.G., sa zakonskom zateznom kamatom od 10.9.2001. godine do isplate i 8.250,00 KM, na ime troškova izgradnje nadgrobnog spomenika, sa zakonskom zateznom kamatom od podnošenja tužbe do isplate;

da se utvrdi da je prvotuženi stekao pravo vlasništva građenjem – stvaranjem nove stvari na dvorišnom objektu koji se nalazi na k.č.br. 803/7 upisane u zk.ul.br. 7586 k.o. B. (pored porodične kuće a koja se vodi na ime pok. M.G.), koja u naravi predstavlja stambenu zgradu na sprat u B., ..., u površini od 46 m², pa će se nakon pravosnažnosti ove presude prvotuženi upisati kao vlasnik i posjednik predmetnih nekretnina u zemljišnim knjigama umjesto M.G., te da se utvrdi da predmetne nekretnine ne ulaze u zaostavštinu pokojne M.G.;

da se utvrdi da u zaostavštinu pokojne M.G., umrle 04.9.2001. godine, ne ulazi vrijednost od 66.000,00 KM za koliko je ulaganjem (popravljanje zidova, krova, krećenja, stavljanje fasade, ojačavanje objekta, izgradnjom stepenica i drugim radovima u vrijednosti 20.000,00 KM, ugradnjom nove cjelokupne elektroinstalacije u vrijednosti 3.500,00 KM, uvođenjem

centralnog grijanja na čvrsto gorivo i na struju u vrijednosti od 20.000,00 KM, priključak na gradsko grijanje – dovod toplovoda u vrijednosti od 3.000,00 KM; izgradnja podstanice za grijanje u vrijednosti od 8.500,00 KM, pretvaranje stambenih u poslovne prostorije u prizemlju kuće u vrijednosti 11.000,00 KM), čime je prvotuženi uvećao vrijednost kuće, koja se nalazi na kč.br. 803/7 upisane u zk.ul.br. 7586 k.o. B., a sada upisane u zk.ul.br. 9438 k.o. B., što u naravi predstavlja stambenu zgradu na sprat u površini od 72 m² u B., ..., tako da se procjenjena vrijednost kuće u visini od 152.320,00 KM (koliko je procjenjena u izvršnom postupku za života M.G.) umanjuje za iznos od 66.000,00 KM koji iznos predstavlja posebnu imovinu prvotuženog, što bi tužiteljica bila dužna priznati i trpjeti da se njen nasljedni dio umanja za iznos od 66.000,00 KM i da se njena novčana potraživanja na ime predmetne kuće umanje za iznos od 66.000,00 KM, odnosno za 50% vrijednosti kuće, odnosno u ostavinskom postupku iza M.G. za taj iznos umanja vrijednost predmetne kuće iza pokojne M.G..

Odlučeno je da svaka stranka snosi svoje troškove postupka.

Presudom Okružnog suda u Banjaluci broj: 71 0 P 070241 19 Gž od 20.9.2019. godine, žalba tužiteljice je djelimično usvojena i prvostepena presuda, u dijelu odluke o tužbenom zahtjevu i troškovima postupka u odnosu na tuženog „M.M.“ d.o.o. B. (u daljem tekstu: drugotuženi) preinačena, tako što je obavezan ovaj tuženi da tužiteljici isplati iznos od 76.016,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od 05.12.2005. godine do isplate i troškove postupka u iznosu od 4.904,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od 15.01.2019. godine do isplate.

U ostalom dijelu žalba tužiteljice je odbijena i potvrđena prvostepena presuda u preostalom odbijajućem dijelu u odnosu na drugotuženog i odbijajućem dijelu u odnosu na prvotuženog. Žalba prvotuženog je odbijena i prvostepena presuda potvrđena u dijelu kojim je odbijen protivtužbeni zahtjev.

Žalba tužiteljice i žalba prvotuženog su odbijene i potvrđena odluka o troškovima postupka da svaka stranaka snosi svoje troškove postupka u odnosu na ove stranke.

Obavezan je drugotuženi, da tužiteljici naknadi troškove žalbenog postupka u iznosu od 857,00 KM, dok je odbijen zahtjev preko dosuđenog iznosa.

Odbijen je zahtjev tuženih za naknadu troškova žalbenog postupka u iznosu od 6.000,00 KM.

Blagovremenom revizijom tuženi pobijaju drugostepenu odluku zbog povrede odredaba parničnog postupka, pogrešne primjene materijalnog prava, povrede člana 6/1 Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda i zbog odluke o troškovima postupka. Predlažu da se revizija uvaži i osporena presuda preinači tako da se odbije tužbeni zahtjev u cjelini i u odnosu na oba tužena, a usvoji protivtužbeni zahtjev prvotuženog i obaveže tužiteljica da tuženima naknadi troškove parničnog postupka.

Tužiteljica nije odgovorila na reviziju.

Revizija nije osnovana.

Predmet spora je zahtjev tužiteljice da se obavežu tuženi da joj na ime 1/2 njenog nasljednog dijela na nekretninama opisanim i označenim kao u izreci pobijane presude, iza majke M.G. solidarno isplata iznos od 294.489,46 KM, sa zakonskom zateznom kamatom i troškovima postupka.

Predmet spora je i protivtužbeni zahtjev, da se utvrdi da je prvotuženi građenjem – stvaranjem nove stvari stekao pravo vlasništva na dvorišnom objektu, bliže opisanom u izreci prvostepene presude, da tužiteljica trpi opis toga prava u odgovarajuće javne evidencije i da ova nekretnina ne ulazi u zaostavštinu majke parničnih stranaka, te da u zaostavštinu njihove majke ne ulazi ni vrijednost od 66.000,00 KM koju je prvotuženi uložio i tako uvećao vrijednost kuće, bliže

opisane u izreci prvostepene presude, odnosno da se procijenjena vrijednost kuće u visini od 152.320,00 KM umanjí za iznos od 66.000,00 KM, slijedom čega bi tužiteljica bila dužna trpjeti da se njen nasljedni dio umanjí za taj iznos i da se njena novčana potraživanja na ime predmetne kuće umanjí za isti iznos od 66.000,00 KM, odnosno za 50% vrijednosti kuće.

Protivtužbenim zahtjevom je prvotuženi takođe tražio da se obaveže tužiteljica da mu, na ime troškova sahrane pokojne majke isplati iznos od 2.000,00 KM i troškove izgradnje nadgrobnoeg spomenika u iznosu od 8.250,00 KM, sve sa pripadajućom zakonskom zateznom kamatom, ali ovaj zahtjev nije više predmet postupka, jer prvotuženi nije žalbom pobijao prvostepenu presudu u dijelu kojim je ovaj dio njegovog zahtjeva odbijen (a ne spominje ga ni u reviziji).

Raspravljajući o stavljenim zahtjevima, prvostepeni sud je utvrdio: da su tužiteljica i prvotuženi sestra i brat; da je njihova majka M.G. umrla 04.9.2001. godine; da je iza nje vođen ostavinski postupak kod Osnovnog suda u Banjaluci pod brojem: O-1951/01, koji je rješenjem od 31.01.2002. godine prekinut, a prvotuženi upućen na parnicu i da je on 23.3.2005. godine podnio tužbu protiv tužiteljice radi utvrđenja obima ostavinske mase; da se postupak vodio pod brojem: 71 0 P 036673 05 P i da je okončan rješenjem od 04.02.2010. godine, kojim je utvrđeno da se tužba smatra povučenom.

Dalje je utvrđeno: da je M.G. (majka tužiteljice i prvotuženog) za života dala saglasnost za uspostavu hipoteke na nekretninama u ..., kojih je bila suvlasnik sa 1/2 dijela, a u cilju obezbjeđenja novčanog potraživanja Kristal banke koje je imala prema drugotuženom, po osnovu ugovora o kreditu; da su predmetne nekretnine i ranije, u istu svrhu, bile opterećene hipotekom radi obezbjeđenja novčanog potraživanja Jugo banke DD Banjaluka; da je hipoteka u korist Kristal banke upisana dana 09.4.1998. godine, na osnovu pravosnažnog rješenja Osnovnog suda u Banjaluci broj: I-306/98 od 30.3.1998. godine; da su založene nekretnine prodane u izvršnom postupku radi namirenja duga drugotuženog; da se na taj način banka djelimično namirila za iznos od 152.033,00 KM, na način da je rješenjem o dosudi broj: Ip-293/00 od 13.10.2003 godine banci (povjeriocu) predana nekretnina koja je bila predmet hipoteke, bliže opisana u stavu prvom izreke prvostepene presude, a radi se o 1/2 dijela stambenog objekta P+1 izgrađen na parceli k.č. br. 803/7, upisana u zk. ul. br. 7586 k.o. B., ... , sa 1/2 dijela pripadajućeg građevinskog zemljišta, na osnovu čega se banka u javnim evidencijama upisala sa 1/2 dijela prava svojine u odgovarajuće javne evidencije (sada u zk. ul. br. 9438), slijedom čega ova nekretnina i nije mogla biti predmet ostavinskog postupka koji se vodi iza majke tužiteljice i prvotuženog; da je tužiteljica u tom izvršnom postupku, zaključkom od 24.10.2003. godine upućena da u parničnom postupku ostvaruje svoja prava i da je podnijela tužbu 05.12.2005. godine.

Kod takvog stanja činjenica prvostepeni sud je odbio prigovor pomanjkanja aktivne legitimacije, jer da je tužiteljica pozvana na nasljeđe iza svoje majke, pa da ima pravni i ekonomski interes da zahtijeva isplatu protuvrijednosti imovine koju je očekivano mogla naslijediti, da ista nije u izvršnom postupku prodana radi namirenja duga drugotuženog. U odnosu na prvotuženog je usvojio prigovor pasivne legitimacije, uz obrazloženje da je predmetna nepokretnost založena i prodana radi namirenja duga drugotuženog, pa da, prema tome, prvotuženi kao osnivač i zakonski zastupnik drugotuženog nije u materijalnopravnom odnosu sa tužiteljicom u pogledu zahtjeva za isplatu traženog iznosa po tužbi. Odbio je tužbeni zahtjev i u odnosu na drugotuženog budući da je njen prednik - njena majka za života slobodnom voljom raspolagala imovinom i istu, shodno odredbi člana 3. Zakona o osnovnim svojinsko-pravnim odnosima („Službeni glasnik SFRJ“ broj: 6/80 i 36/90 i „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 38/93 – u daljem tekstu: ZOSPO) opteretila hipotekom, koja je i realizovana, pa ta založena imovina nije mogla ući u ostavinsku masu, slijedom čega je nisu mogli naslijediti ni ona, ni prvotuženi.

U odnosu na stavljeni protivtužbeni zahtjev prvostepeni sud je utvrdio: da su stambeni objekat koji se nalazi u ... sagradili roditelji tužiteljice i prvotuženog, otac P. i majka M.; da su nakon očeve smrti (1982. godine) nekretnine koje su predmet ovog spora upisane na majku M. jer su se tužiteljica i tuženi odrekli prava na nasljeđivanje; da je tužiteljica u predmetnoj kući stanovala do svoje udaje 1981. godine; da je tuženi i kada se oženio 1976. godine, nastavio da živi u tom stambenom objektu sa suprugom i dvoje djece, do 1994. godine; da je objekat nakon zemljotresa 1969. godine saniran; da je pored glavnog stambenog objekta izgrađen i dvorišni objekat; da je na mjestu tog dvorišnog objekta i ranije postojao pomoćni dvorišni objekat - garaža i šupe, izgrađen na osnovu odobrenja za građenje od 17.12.1966. godine koje je od strane nadležnog organa izdato ocu P.; da je tada dvorišni objekat dijelom korišten i za stanovanje, pa je izdavan u zakup podstanarima; da je M.G. izdata urbanistička saglasnost od 19.11.1990. godine za adaptaciju dijela pomoćnog dvorišnog objekta u poslovni prostor u površini od 21,34 m²; da se se dvorišni objekat sada sastoji od prizemlja i sprata ukupne površine 73,78 m².

Nalazeći da je prvotuženi znao da gradi na zemljištu koje nije njegovo i koje mu nije dodijeljeno na korištenje za izgradnju i da odobrenja za gradnju nisu glasila na njegovo ime, prvostepeni sud zaključuje da mu ne pripada pravo svojine na predmetnom dvorišnom objektu, te da, osim toga i nije dokazao da je on bio graditelj predmetne nepokretnosti, odnosno da je finansirao tu izgradnju, niti da je imao sporazum ili ugovor zaključen sa majkom, a vezano za ulaganje u predmetni dvorišni objekat, prvostepeni sud odbija protivtužbeni zahtjev u ovom dijelu.

Takođe odbija zahtjev prvotuženog i u ostalom dijelu, koji se odnosi na njegova navodna ulaganja od 66.000,00 KM (i prava temeljena na tom ulaganju) u stambeni objekat koji je, na naprijed opisani način, prodan u izvršnom postupku radi namirenja duga drugotuženog prema banci, jer da ova nekretnina i nije ušla u ostavinsku masu iza umrle majke, budući da je knjžena na kupca tih nekretnina iz izvršnog postupka, te da nije dokazao da je ulaganjima sopstvenih sredstava povećao vrijednost ove nekretnine, a pogotovo nije dokazao visinu tih ulaganja.

Odlučujući o žalbama stranaka drugostepeni sud je djelimično uvažavajući žalbu tužiteljice preinačio prvostepenu presudu u dijelu kojim je odlučeno o tužbenom zahtjevu. Drugostepeni sud nalazi da je tužiteljica u trenutku majčine smrti (04.9.2001. godine), shodno odredbi člana 133. Zakona o nasljeđivanju („Službeni list SR BiH“ broj: 7/80 i 15/80 – u daljem tekstu: ZN), koji je tada bio na snazi, postala suvlasnik dijela njene zaostavštine u visini svog nasljednog dijela od 1/2 dijela i da je na taj način stupila u prava ali i obaveze ostavioca u vezi sa nasljeđenom imovinom. Dalje objašnjava da promjena vlasnika nepokretnosti na kojoj je uknjiženo založno pravo (po ma kom osnovu), o kojem govori odredba člana 63. stav 1. ZOSPO, ne utiče na prava založnog povjerioca, da se započeti postupak izvršenja nastavi protiv novog vlasnika kao izvršenika do visine vrijednosti nepokretnosti, kako propisuje odredba člana 72. stav 3. Zakona o izvršnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 59/03, 85/03, 64/05, 118/07, 29/10, 57/12, 67/13, 98/14 i 66/18 – u daljem tekstu ZIP), slijedom čega je sporna nekretnina prodana u izvršnom postupku, pa je tužiteljici, saglasno odredbi člana 1013. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“, broj: 29/78, 39/85, 45/89 i 57/89, te „Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 19/93, 3/96, 39/03 i 74/04 - u daljem tekstu: ZOO) ostalo samo pravo na regres od glavnog dužnika (drugotuženog, jer je za izmirenje njegovog duga prodana založena nekretnina), te kako je u postupku izvršenja, prodajom te nekretnine povjerilac i kupac Hipo Alpe Adria Banka, namirena za iznos duga od 152.033,00 KM, dosuđuje joj jednu polovinu (koliki je njen nasljedni dio), odnosno iznos od 76.016,00 KM. U ostalom dijelu odbija žalbu tužiteljice, te u odbijajućem dijelu tužbenog zahtjeva, preko dosuđenog iznosa, i u dijelu kojim je odbijen tužbeni zahtjev u odnosu na prvotuženog, potvrđuje prvostepenu presudu. Tužiteljica nije izjavila reviziju, pa se tim dijelom dalje neće baviti ni ovaj sud.

Takođe odbija žalbu tuženih u cjelini, prihvatajući činjenične i pravne zaključke prvostepenog suda kojima je pravdao odbijanje protivtužbenog zahtjeva, uz dodatno obrazloženje zašto žalbeni navodi tuženih nisu mogli ishoditi drugačiju odluku.

Drugostepeni sud je, odlučujući o žalbama stranaka – na temelju činjenica koje je utvrdio prvostepeni sud, koje ne mogu biti predmet preispitivanja u revizionom postupku – nalazeći da je pri odlučivanju o tužbenom zahtjevu pogrešno primjenjeno materijalno pravo, djelimično preinačio prvostepenu presudu u tom dijelu, a u ostalom dijelu odbio žalbe stranaka i potvrdio prvostepenu presudu. Za svoju odluku je dao jasne i uvjerljive razloge, pa ne stoje navodi revidenata da je pobijana odluka zasnovana na pogrešnoj primjeni odredbe člana 191. stav 4. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13 - u daljem tekstu: ZPP).

Nižestepeni sudovi su jasno i argumentovano obrazložili (koje obrazloženje prihvata i ovaj sud) zašto sve stranke imaju stvarnu legitimaciju u ovom postupku i zašto prvotuženi nije pasivno legitimisan u odnosu na zahtjev iz tužbe, pa navod tuženih kako i dalje ostaju kod tog prigovora nije mogao ishoditi drugačiju odluku.

Neutemeljen je i prigovor zastarjelosti, odnosno neblagovremenosti tužbe, koji tuženi ističu pozivom na odredbu člana 142. ZN. Tom odredbom je propisano da pravo nasljednika na zahtjev za predaju zaostavštine zastarjeva prema savjesnom držaocu za godinu dana od kada je nasljednik saznao za svoje pravo i za držaoca stvari zaostavštine, a najkasnije za deset godina računajući za zakonskog nasljednika od smrti ostaviočeve, a za testamentarnog od proglašenja testamenta, dok prema nesavjesnom držaocu ovo pravo zastarjeva za dvadeset godina. Međutim, ovaj prigovor može isticati samo nasljednik (u ovom slučaju prvotuženi, u odnosu na kojeg je odbijen tužbeni zahtjev, pa takav njegov prigovor nema smisla) prema drugom nasljedniku, a ne i treća lica koja stvar zaostavštine drže u posjedu po nekom drugom osnovu, a ne po osnovu nasljeđivanja. Osim toga, tužiteljica i nije tražila predaju zaostavštine, niti je to bilo moguće, budući da je u izvršnom postupku predmetna nekretnina prodana i upisana na treće lice (banku) koje i nije stranka u ovom postupku.

Tužiteljica je od samog početka svoj tužbeni zahtjev temeljila na činjenici da je predmetni stambeni objekat prodan u izvršnom postupku, slijedom čega je tražila isplatu određenog novčanog iznosa. Isplatu toga iznosa je temeljila na svom nasljednom pravu – pravu da iza majke (na osnovu zakona) nasljedi jednu polovinu predmetnog stambenog objekta (drugu polovinu bi naslijedio prvotuženi, kao drugo dijete ostaviteljice). Tokom postupka je mijenjala visinu ovog zahtjeva, ali joj je drugostepenom presudom dosuđen iznos manji od zahtjevanog. Zato ne stoji tvrdnja tuženih da joj je dosuđeno nešto što nije tražila. Tužiteljica tokom postupka nije promijenila istovjetnost tužbenog zahtjeva (cijelo vrijeme zahtjeva isplatu određenog novčanog iznosa), nije joj dosuđen iznos koji je tokom postupka povećala, niti je stavila neki novi zahtjev uz postojeći, pa se, suprotno tvrdnji tuženih, ne radi o preinačenju tužbe, o kojem govori odredba člana 56. stav 1. ZPP, uz koju tvrdnju neosnovano vežu i prigovor zastarjelosti potraživanja.

Sud će postupati po tužbi i kad tužitelj nije naveo pravni osnov tužbenog zahtjeva, a ako ga je naveo, sud nije vezan za njega (član 53. stav 3. ZPP). Prema tome, suprotno navodima revizije drugostepeni sud nije pogriješio kada je djelimično udovoljio tužbenom zahtjevu tužiteljice temeljem odredbe člana 1013. ZOO, koju ona nije navela kao pravni osnov svog potraživanja.

Majka tužiteljice je zalaganjem nekretnina jemčila banci (vjerovniku) vraćanje kredita drugotuženog (dužnika). Dakle, ona je u ovom poslu bila jemac, a ne dužnik kako pogrešno tvrde

revidenti. Slijedom toga tužiteljica nije naslijedila dug, nego, kako je pravilno objasnio drugostepeni sud, obavezu trpljenja da se ta založena nekretnina proda u cilju namirenja dužnog iznosa, a u skladu sa tim i pravo da od dužnika (drugotuženog) zahtjeva isplatu onoga što je za njegov račun dala (a odnosi se na njen nasljedni dio od jedne polovine), zajedno sa kamatom od dana isplate duga. Kako je kamata dosuđena od dana podnošenja tužbe, a ne od dana isplate (koja je uslijedila prije podnošenja tužbe), nisu osnovani ni navodi kojima se osporava dosuđivanje zatezne kamate.

Pravo jemca koji je isplatio vjeovniku njegovo potraživanje da od dužnika zahtjeva da mu naknadi sve što je isplatio za njegov račun, sa pripadajućom kamatom od dana plaćanja, zasnovano je na sadržaju odredbe člana 1013. ZPP i zato, za uspjeh u sporu, nije bilo nužno da majka tužiteljice pri zasnivanju predmetne hipoteke ugovori „da joj se u slučaju prodaje založene nekretnine isplati cijena“, kako pogrešno tvrde revidenti.

Tužiteljici je konačno dosuđena jedna polovina iznosa za koji je predmetni stambeni objekat (koji je bio pod hipotekom) prodan u izvršnom postupku, pa neutemeljena tvrdnja tuženih da je tužiteljica u suštini stavila stvarnopravni zahtjev, da je tražila naknadu i za dvorišni objekat, da taj objekat nije bio pod hipotekom, te da nije valjano utvrđena tržišna vrijednost nekretnina koje se nalaze na ovoj lokaciji, nisu relevantni za presuđenje. S tim u vezi, irelevantni su i navodi revizije kojima se napada nalaz vještaka u dijelu kojim se izjašnjavao o visini tržišne vrijednosti spornih nekretnina.

Uporno insistiranje tuženih, tokom postupka i u reviziji da banka nije isplatila drugotuženom sredstva po kreditu (zbog čijeg vraćanja je realizovana predmetna hipoteka), nisu od uticaja na rješenje spornog odnosa između ovih parničnih stranaka. To se tiče odnosa drugotuženog, kao korisnika kredita i banke, kao davaoca kredita, a ne tužiteljice.

Nije sporno da je izvršni postupak, u kojem je prodan založeni stambeni objekat, okončan i da je taj objekat upisan na kupca, zbog čega tužiteljica i zahtjeva isplatu dijela ostvarene kupoprodajne cijene. Zato je pogrešna tvrdnja tuženih da je tužba preuranjena, zbog toga što je prvotuženi pokrenuo upravni postupak u kojem traži brisanje te uknjižbe i da treba sačekati okončanje tog upravnog postupka. Tužiteljica naime, na nekretnini koja je bila predmet hipoteke, ne zahtjeva utvrđenje nikakvih stvarnih prava i upis takvog utvrđenja u javne evidencije.

Tužiteljica nije tražila nikakva prava na dvorišnom objektu. U odgovarajućim zemljišnoknjižnim evidencijama na ovom objektu (pa ni na zemljištu na kojem je izgrađen), nikakvo pravo nije upisano u korist tužiteljice, a ni njene majke M.G.. Štaviše, ovaj dvorišni objekat i nije evidentiran u tim javnim evidencijama. Zemljište je upisano kao društvena svojina, a stambena zgrada na sprat sa dva stana (čija jedna polovina je bila predmet hipoteke) je upisana kao suvlasništvo Hypo Alpe Adria Bank Banjaluka sa 1/2 i Dragana Grabovca sa 1/2. Kod takvog stanja stvari, budući da tužiteljica u odgovarajućim evidencijama nije evidentirana kao titular bilo kakvog prava na ovim nekretninama, ona nije pasivno legitimisana kod ovako stavljenog zahtjeva – da se utvrdi da je prvotuženi građenjem - stvaranjem nove stvari stekao pravo svojine na dvorišnom objektu izgrađenom na k.č. br. 803/7 i da će se nakon pravosnažnosti presude upisati kao vlasnik i posjednik te nekretnine u zemljišnim knjigama umjesto M.G. (koja, usput rečeno, a prema izvedenim dokazima i utvrđenom činjeničnom stanju i nije upisana kao nosilac prava svojine ili susvojine na predmetnom dvorišnom objektu).

Kako majka tužiteljice i prvotuženog, M.G. nije u odgovarajućim zemljišnoknjižnim evidencijama upisana kao vlasnik ili suvlasnik nekretnina o kojima je, po protivtužbi, riječ u ovom postupku, potpuno je izvjesno, saglasno odredbi člana 151. ZN, da te nekretnine ne ulaze u njenu

zaostavštinu, odnosno nisu predmet ostavinskog postupka koji se vodi iza njene smrti. Zato nižestepene presude ne čini nezakonitim okolnost, na kojoj insistiraju tuženi u žalbi i reviziji, da je utvrđenje ove činjenice temeljeno i na rješenju Osnovnog suda u Banjaluci broj: 71 0 O 234945 16 O od 26.04.2018. godine, koje nije provedeno kao dokaz u ovom postupku.

Suprotno tvrdnji revizije, prvotuženi tokom postupka nije dokazao da je u predmetni stambeni objekat, koji je bio predmet hipoteke, ulagao sredstva i to u visini od 66.000,00 KM i da je time povećao njegovu vrijednost. Neki od svjedoka se jesu izjasnili da su izvođeni izvjesni radovi na ovom stambenom objektu, ali niko od njih nije mogao potvrditi da je njihovo izvođenje finansirao prvotuženi, a pogotovo se nisu izjašnjavali o njihovom obimu i novčanoj vrijednosti eventualnih ulaganja. Kada se uzme u obzir i činjenica da je vještak građevinske struke rekao da na tom objektu od njegove izgradnje do dana vještačenja, nisu izvođeni značajniji radovi, nisu pogriješili nižestepeni sudovi kada su, primjenom pravila o teretu dokazivanja, sadržano u odredbi člana 126. ZPP, zaključili da su ove tvrdnje prvotuženog ostale nedokazane, slijedom čega je pravilno odbijen protivtužbeni zahtjev i u dijelu koji se temelji na ovim tvrdnjama.

S tim u vezi treba reći da ni eventualna dopuna vještačenja po vještaku građevinske struke (koju su tražili tuženi, ali nisu predujmili troškove za izvođenje ovog dokaza), s obzirom na pitanja o kojima bi se vještak trebao izjasniti, ne bi doprinjeli drugačijem zaključku i drugačijoj odluci. Ovo kod činjenice da se vještak, već u osnovnom nalazu, o tim pitanjima u dobroj mjeri izjasnio i kod navedene konstatacije, da nije bilo značajnijih radova na predmetnom stambenom objektu, pa posljedično tome ni novčanih ulaganja koja bi rezultirala povećanjem njegove vrijednosti.

Iz istih razloga, činjenica da prvostepeni sud nije posebno odlučio o zahtjevu prvotuženog za oslobađanje od troškova dopunskog vještačenja, nije od uticaja na pravilnost i zakonitost pobijanih odluka, niti je time ovaj tuženi onemogućen da raspravlja pred sudom.

S obzirom na uspjeh stranaka u ovom postupku u odnosu na stavljene zahtjeve u tužbi i protivtužbi, drugostepeni sud je pravilno odlučio i o troškovima postupka. Za svoju odluku je dao jasne i argumentovane razloge koje u svemu prihvata i ovaj sud, što čini neosnovanim navode revidenata istaknute u ovom pravcu.

Tuženi se u reviziji pozivaju na nove dokaze i prilažu ih, te im posvećuju dobar dio revizionih navoda, ukazujući da bi oni mogli uticati na drugačije utvrđenje činjeničnog stanja. Međutim, revizija se ne može izjaviti zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja (član 240. stav 2. ZPP), a stranke u reviziji mogu iznositi nove činjenice i predlagati nove dokaze samo ako se oni odnose na povrede odredaba parničnog postupka koje su učinjene u postupku pred drugostepenim sudom (član 242. ZPP). Kako se ovdje ne radi o takvim dokazima, oni nisu od uticaja na odlučivanje o predmetnoj reviziji.

Ni ostali navodi revizije nisu mogli ishoditi drugačiju odluku slijedom čega je odlučeno kao u izreci na osnovu odredbe člana 248. ZPP.

Predsjednik vijeća
Gorjana Popadić

Za tačnost otpavka ovjerava
rukovodilac sudske pisarnice
Amila Podrašćić